

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
دانشگاه تربیت معلم آذربایجان
دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی
گروه علوم تربیتی

پایان نامه مقطع کارشناسی ارشد
رشته تحقیقات آموزشی

فرا تحلیل رابطه راهبردهای یادگیری با پیشرفت تحصیلی

استاد راهنما
دکتر جواد مصرآبادی

استاد مشاور
دکتر تقی زوار

پژوهشگر
الهام عرفانی آداب

اسفند / ۱۳۹۰
تبریز / ایران

تقدیم به پدر و مادر عزیزم

آنانکه وجودم برایشان همه رنج بود،

وجودشان برایم همه مهر،

توانشان رفت تا به توانایی برسم،

و موهایشان سپید گشت تا رویم سپید ماند،

و آنانکه راستی قائمم بر شکستی قائمشان تجلی یافت

«به نام نامی نادر، ایزدادار و حضرت پروردگار»

برای هر نعمتی باید از تمام آفرینش شکر کرد، من نیز برای آنکه توانستم با تلاش و پشتکار و تحمل مشقات فراوان
اثری کوچک بیافرینم از خدای خوبم و اساتید گرانقدر دکتر جواد مصرابادی، دکتر تقی زوار و دکتر موسی سپری
شکر می‌نمایم.

پنجمین از خانواده عزیزم به خصوص پدر و مادر صبور و دلسوزم که در این مسیر تکیه‌گاهم بودند و با بودنشان انگیزه‌راهم
شدند صمیمانه شکر می‌نمایم.

این تحفه ناقابل را با همه کاستی‌ها و ضعف‌هایش با خضوع و خشوع تمام در طبق اخلاص نهاده و به تمام کسانی که هر یک به
نوعی در این راه بهم ابرام بودند تقدیم می‌نمایم.

عرفانی

اسفند ۱۳۹۱

تهران-ایران

چکیده

در طول دو دهه اخیر محققان زیادی به بررسی رابطه راهبردهای یادگیری (شناختی و فراشناختی) با پیشرفت تحصیلی در قالب تحقیقات آزمایشی و همبستگی پرداخته اند که نتایج بسیاری از آنها با هم متناقض بوده است، بنابراین لزوم استفاده از پژوهش فراتحلیل جهت حل تناقض‌ها و ارائه نتیجه کلی از همه آنها احساس می‌شود. در همین راستا پژوهش حاضر به ترکیب نتایج حاصل از پژوهش‌های مختلف در مورد روابط (همزمانی و علی) راهبردهای یادگیری (شناختی و فراشناختی) با پیشرفت تحصیلی پرداخته است. در این پژوهش ۲۹۷ اندازه اثر از ۱۰۵ پژوهش محاسبه شد. مطالعاتی که در این پژوهش مورد استفاده قرار گرفتند از دانشگاه‌ها و مراکز مختلف شامل دانشگاه‌های شهید رجایی، شهید بهشتی، تربیت معلم تهران، تهران، الزهرا(س)، علامه طباطبایی، تربیت مدرس، شهید چمران اهواز، شیراز، اصفهان، تبریز و پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش، مرکز اسناد و اطلاعات مدارک علمی ایران و بانک‌های اطلاعاتی SID, noormags, magiran جمع‌آوری شدند و بعد از بررسی ملاک‌های ورود و خروج داده‌های کمی پژوهش‌های منتخب با نرم افزار CMA2 تحلیل شدند. نتایجی که از بررسی فرضیه‌ها و سوالات پژوهشی حاصل شدند عبارتند از:

- استفاده از راهبردهای شناختی با پیشرفت تحصیلی فراگیران رابطه مستقیم دارد (اندازه اثر: ۰/۳۵۸).
 - استفاده از راهبردهای فراشناختی با پیشرفت تحصیلی فراگیران رابطه مستقیم دارد (اندازه اثر: ۰/۴۳۹).
 - آموزش راهبردهای شناختی بر پیشرفت تحصیلی فراگیران تاثیر مثبت دارد (اندازه اثر: ۰/۸۱۶).
 - آموزش راهبردهای فراشناختی بر پیشرفت تحصیلی فراگیران تاثیر مثبت دارد (اندازه اثر: ۰/۷۰۳).
 - آموزش راهبردهای یادگیری بر پیشرفت تحصیلی فراگیران دختر تاثیر مثبت دارد (اندازه اثر: ۰/۸۲۹).
 - آموزش راهبردهای یادگیری بر پیشرفت تحصیلی فراگیران پسر تاثیر مثبت دارد (اندازه اثر: ۰/۸۴۳).
 - استفاده از راهبردهای یادگیری با پیشرفت تحصیلی فراگیران دختر رابطه مستقیم دارد (اندازه اثر: ۰/۴۲۲).
 - استفاده از راهبردهای یادگیری بر پیشرفت تحصیلی فراگیران پسر رابطه مستقیم دارد (اندازه اثر: ۰/۳۵۳).
 - آموزش و استفاده از راهبردهای یادگیری بر درک مطلب فراگیران تاثیر مثبت دارد (اندازه اثر: ۱/۰۲۶).
 - آموزش و استفاده از راهبردهای یادگیری بر درک و عملکرد زبان انگلیسی فراگیران تاثیر دارد (اندازه اثر: ۰/۳۶۵).
 - آموزش و استفاده از راهبردهای یادگیری بر عملکرد حل مساله ریاضی فراگیران تاثیر دارد (اندازه اثر: ۰/۴۹۷).
 - آموزش راهبردهای یادگیری بر میزان استفاده از راهبردهای یادگیری تاثیر دارد (اندازه اثر: ۰/۴۸۹).
 - بین اندازه‌های اثر رابطه راهبردهای شناختی و فراشناختی با پیشرفت تحصیلی فراگیران در تحقیقات آزمایشی و همبستگی تفاوت وجود دارد (Welch: 6.28, $p < 0.01$).
 - بین اندازه‌های اثر رابطه راهبردهای یادگیری با پیشرفت تحصیلی فراگیران دختر و پسر در تحقیقات آزمایشی و همبستگی تفاوت وجود دارد (F=22.39, $p < 0.001$).
 - اندازه اثر رابطه راهبردهای یادگیری با پیشرفت تحصیلی فراگیران از لحاظ بازده‌های مختلف تحصیلی متفاوت است (F=2.89, $p < 0.05$).
- به طور کلی می‌توان گفت راهبردهای یادگیری از هر نوع که باشد (شناختی یا فراشناختی) و در همه پژوهش‌ها (آزمایشی یا همبستگی) در همه یادگیرندگان (دختران و پسران) بر میزان یادگیری آنها در دروس مختلف (زبان انگلیسی، ریاضی، درک مطلب) تاثیر زیادی دارد.
- کلید واژه:** فراتحلیل، اندازه اثر، راهبردهای یادگیری، راهبردهای شناختی، راهبردهای فراشناختی، پیشرفت تحصیلی.

فصل اول: کلیات پژوهش

۲مقدمه
۶بیان مساله
۹اهمیت و ضرورت مساله
۱۲هدف کلی
۱۲هدف های جزئی
۱۳سوال ها یا فرضیه های پژوهش
۱۴تعریف مفهومی متغیرها
۱۵تعریف عملیاتی متغیرها

فصل دوم: ادبیات و پیشینه پژوهش

۱۸مقدمه
۱۹الف) پیشرفت تحصیلی
۲۱اهمیت پیشرفت تحصیلی
۲۲عوامل پیشرفت تحصیلی
۲۴حل مسئله
۲۵فرایند حل مسئله
۲۶حل مسئله ریاضی
۲۷نظریه های حل مسئله
۲۸درک مطلب
۳۰خواندن برای یادگیری و درک مطلب

۲۳(ب) راهبردهای یادگیری
۲۴مهارت ها و راهبردهای «یادگیری آموختن»
۲۴راهبردهای یادگیری خود تنظیم
۳۶نظریه های خود تنظیمی
۳۶نظریه های کنش گرا
۳۷دیدگاه های پردازش اطلاعات درباره خود تنظیمی
۳۸نظریه ویگوتسکی
۳۹نظریه شناختی - اجتماعی
۴۰۱- تعیین کننده های شخصی (عامل خود)
۴۰۲- تاثیرات رفتاری
۴۱۳- تاثیرات محیطی
۴۱مدل های یادگیری خود تنظیم
۴۱مدل کارور و شپیر
۴۴الگوی باتلر و وین (۱۹۹۵)
۴۶مدل دورانی خود گردانی
۴۷مدل پیتریچ
۴۹راهبردهای شناختی
۵۱راهبرد تکرار یا مرور
۵۲راهبردهای به یادسپاری
۵۲راهبردهای به یاد سپاری مطالب غیر معنی دار
۵۳تصویر سازی ذهنی
۵۳روش مکان ها
۵۴روش استفاده از کلمه کلید

۵۵.....	راهبرد به یادسپاری مطالب معنی دار.....
۵۵.....	راهبرد بسط یا گسترش معنایی.....
۵۶.....	سازماندهی.....
۵۷.....	فراشناخت.....
۵۸.....	انواع فراشناخت.....
۵۹.....	نظریه ها و دیدگاه های فراشناختی.....
۶۰.....	نظریه پاریس و وینوگرد.....
۶۰.....	دانش و کنترل خود.....
۶۱.....	دانش و کنترل فرایند.....
۶۲.....	مدل اختلاف-کاهش.....
۶۳.....	راهبردهای فراشناختی.....
۶۴.....	راهبردهای کنترل فراشناختی.....
۶۵.....	ج) پیشینه تجربی.....
۶۶.....	پیشینه تحقیقات در داخل کشور.....
۷۲.....	پیشینه تحقیقات در خارج از کشور.....
۷۵.....	د) فراتحلیل.....
۷۷.....	تاریخچه فراتحلیل.....
۷۹.....	ضرورت انجام فراتحلیل.....
۸۱.....	مراحل یک پژوهش فراتحلیل.....
۸۲.....	اندازه اثر.....
۸۳.....	تفسیر اندازه اثر.....
۸۳.....	رویکردهای فراتحلیل.....
۸۴.....	رویکرد هجز و اولکین.....

۸۴ رویکرد روزنتال و رایین
۸۴ رویکرد هانتر و اشمیت
۸۵ روش هایی برای ترکیب برآوردها
۸۶ مدل اثرهای ثابت
۸۶ مدل اثرهای تصادفی
۸۷ معایب و مزایای فراتحلیل
۸۷ مزایای فراتحلیل
۸۸ محدودیت ها و انتقادات به فراتحلیل
۸۹ خلاصه و نتیجه گیری

فصل سوم: روش پژوهش

۹۱ مقدمه
۹۱ (۱) روش تحقیق
۹۲ (۲) جامعه آماری
۹۳ (۳) حجم نمونه و روش نمونه گیری
۶۱ الف) تعیین کلیدواژه ها
۶۱ ب) تعیین چارچوب نمونه گیری
۶۳ ج) ملاک های ورود و خروج تحقیقات به فراتحلیل
۶۴ (۴) ابزار گرد آوری اطلاعات
۷۰ (۵) شیوه جمع آوری اطلاعات
۶۴ الف) شناسایی پژوهش های اولیه
۶۹ ب) ارزشیابی پژوهش های اولیه
۶۵ ج) کدگذاری و طبقه بندی مطالعات
۷۱ (۶) روش تجزیه و تحلیل اطلاعات

فصل چهارم: تحلیل داده‌های پژوهش

۱۰۹	مقدمه
۱۱۰	توصیف پژوهش های اولیه
۱۱۷	بررسی فرضیه ها و سوالات پژوهش
۱۱۷	نتایج فرضیه پژوهشی اول
۱۲۳	نتایج فرضیه پژوهشی دوم
۱۲۸	نتایج فرضیه پژوهشی سوم
۱۳۲	نتایج فرضیه پژوهشی چهارم
۱۳۶	نتایج فرضیه پژوهشی پنجم
۱۵۳	نتایج فرضیه پژوهشی ششم
۱۷۰	نتایج فرضیه پژوهشی هفتم
۱۷۲	نتایج فرضیه پژوهشی هشتم
۱۷۵	نتایج فرضیه پژوهشی نهم

فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری

۱۷۸	مقدمه
۱۷۹	یافته ها
۱۹۹	نتیجه گیری
۲۰۰	محدودیت های پژوهش
۲۰۱	پیشنهاد های پژوهشی
۲۰۱	الف) پیشنهاد های راهبردی
۲۰۲	ب) پیشنهاد های موضوعی
۲۰۳	پیشنهاد های کاربردی

منابع

- فهرست پژوهش های اولیه..... ۲۰۵
- فهرست منابع داخل متن..... ۲۱۸
- منابع فارسی..... ۱۶۳
- منابع لاتین..... ۲۲۶

پیوست

- پیوست ۱: ابزار جمع آوری اطلاعات از پژوهش های اولیه..... ۲۳۲
- پیوست ۲: پرسشنامه ارزیابی اطلاعات..... ۲۰۱

فهرست جدول ها

عنوان	صفحه
جدول ۱-۲: مدل پنتریج برای یادگیری خود تنظیم.....	۴۸
جدول ۲-۲: تفسیر اندازه اثر کوهن.....	۸۳
جدول ۲-۳: اندازه های اثر متناظر با مقیاس پارامتر جامعه.....	۸۵
جدول ۳-۱: فراوانی پژوهش های اولیه.....	۹۵
جدول ۳-۲: اطلاعات مربوط به پژوهش های اولیه.....	۱۰۱
جدول ۳-۳: روش تجزیه و تحلیل اطلاعات به تفکیک سوال یا فرضیه پژوهشی.....	۱۰۴
جدول ۴-۱: فراوانی پژوهش های اولیه به تفکیک نوع اثر.....	۱۱۰
جدول ۴-۲: فراوانی پژوهش های اولیه به تفکیک نوع روش تحقیق.....	۱۱۱
جدول ۴-۳: فراوانی پژوهش های اولیه به تفکیک سال اجرای پژوهش.....	۱۱۲
جدول ۴-۴: فراوانی پژوهش های اولیه به تفکیک ابزار سنجش راهبردهای یادگیری.....	۱۱۳
جدول ۴-۵: فراوانی پژوهش های اولیه به تفکیک شیوه محاسبه شاخصهای روایی و پایایی ابزار سنجش راهبردهای یادگیری.....	۱۱۴
جدول ۴-۶: فراوانی پژوهش های اولیه به تفکیک روش نمونه گیری.....	۱۱۵
جدول ۴-۷: فراوانی پژوهش های اولیه به تفکیک حجم نمونه.....	۱۱۶

- جدول ۸-۴: اندازه اثر پژوهش های رابطه ای مربوط به راهبردهای شناختی و پیشرفت تحصیلی..... ۱۱۸
- جدول ۹-۴: اندازه های اثر ترکیبی پژوهش های رابطه ای مربوط به راهبردهای شناختی و پیشرفت تحصیلی قبل از تحلیل حساسیت..... ۱۱۹
- جدول ۱۰-۴: اندازه های اثر ترکیبی پژوهش های رابطه ای مربوط به راهبردهای شناختی و پیشرفت تحصیلی بعد از تحلیل حساسیت..... ۱۲۱
- جدول ۱۱-۴: نتایج آزمون همگنی پژوهش های رابطه ای مربوط به راهبردهای شناختی و پیشرفت تحصیلی..... ۱۲۲
- جدول ۱۲-۴: اندازه اثر پژوهش های رابطه ای مربوط به راهبردهای فراشناختی و پیشرفت تحصیلی..... ۱۲۳
- جدول ۱۳-۴: اندازه های اثر ترکیبی پژوهش های رابطه ای مربوط به راهبردهای فراشناختی و پیشرفت تحصیلی قبل از تحلیل حساسیت..... ۱۲۵
- جدول ۱۴-۴: اندازه های اثر ترکیبی پژوهش های رابطه ای مربوط به راهبردهای فراشناختی و پیشرفت تحصیلی بعد از تحلیل حساسیت..... ۱۲۷
- جدول ۱۵-۴: نتایج آزمون همگنی پژوهش های رابطه ای مربوط به راهبردهای فراشناختی و پیشرفت تحصیلی..... ۱۲۷
- جدول ۱۶-۴: اندازه اثر پژوهش های آزمایشی مربوط به راهبردهای شناختی و پیشرفت تحصیلی..... ۱۲۸
- جدول ۱۷-۴: اندازه های اثر ترکیبی پژوهش های آزمایشی مربوط به راهبردهای شناختی و پیشرفت تحصیلی قبل از تحلیل حساسیت..... ۱۲۹
- جدول ۱۸-۴: اندازه های اثر ترکیبی پژوهش های آزمایشی مربوط به راهبردهای شناختی و پیشرفت تحصیلی بعد از تحلیل حساسیت..... ۱۳۱
- جدول ۱۹-۴: نتایج آزمون همگنی پژوهش های آزمایشی مربوط به راهبردهای شناختی و پیشرفت تحصیلی..... ۱۳۱
- جدول ۲۰-۴: اندازه اثر پژوهش های آزمایشی مربوط به راهبردهای فراشناختی و پیشرفت تحصیلی..... ۱۳۲
- جدول ۲۱-۴: اندازه های اثر ترکیبی پژوهش های آزمایشی مربوط به راهبردهای فراشناختی و پیشرفت تحصیلی قبل از تحلیل حساسیت..... ۱۳۳
- جدول ۲۲-۴: اندازه های اثر ترکیبی پژوهش های آزمایشی مربوط به راهبردهای فراشناختی و پیشرفت تحصیلی بعد از تحلیل حساسیت..... ۱۳۵
- جدول ۲۳-۴: نتایج آزمون همگنی پژوهش های آزمایشی مربوط به راهبردهای فراشناختی و پیشرفت تحصیلی..... ۱۳۵
- جدول ۲۴-۴: اندازه اثر پژوهش های آزمایشی مربوط به راهبردهای یادگیری و پیشرفت تحصیلی دختران..... ۱۳۶

- جدول ۲۵-۴: اندازه های اثر ترکیبی پژوهش های آزمایشی مربوط به راهبردهای یادگیری و پیشرفت تحصیلی دختران قبل از تحلیل حساسیت..... ۱۳۷
- جدول ۲۶-۴: اندازه های اثر ترکیبی پژوهش های آزمایشی مربوط به راهبردهای یادگیری و پیشرفت تحصیلی دختران بعد از تحلیل حساسیت..... ۱۳۹
- جدول ۲۷-۴: نتایج آزمون همگنی پژوهش های آزمایشی مربوط به راهبردهای یادگیری و پیشرفت تحصیلی دختران..... ۱۳۹
- جدول ۲۸-۴: اندازه اثر پژوهش های آزمایشی مربوط به راهبردهای یادگیری و پیشرفت تحصیلی پسران..... ۱۴۰
- جدول ۲۹-۴: اندازه های اثر ترکیبی پژوهش های آزمایشی مربوط به راهبردهای یادگیری و پیشرفت تحصیلی پسران قبل از تحلیل حساسیت..... ۱۴۱
- جدول ۳۰-۴: اندازه های اثر ترکیبی پژوهش های آزمایشی مربوط به راهبردهای یادگیری و پیشرفت تحصیلی پسران بعد از تحلیل حساسیت..... ۱۴۳
- جدول ۳۱-۴: نتایج آزمون همگنی پژوهش های آزمایشی مربوط به راهبردهای یادگیری و پیشرفت تحصیلی پسران..... ۱۴۳
- جدول ۳۲-۴: اندازه اثر پژوهش های رابطه ای مربوط به راهبردهای یادگیری و پیشرفت تحصیلی دختران..... ۱۴۴
- جدول ۳۳-۴: اندازه های اثر ترکیبی پژوهش های رابطه ای مربوط به راهبردهای یادگیری و پیشرفت تحصیلی دختران قبل از تحلیل حساسیت..... ۱۴۵
- جدول ۳۴-۴: اندازه های اثر ترکیبی پژوهش های رابطه ای مربوط به راهبردهای یادگیری و پیشرفت تحصیلی دختران بعد از تحلیل حساسیت..... ۱۴۷
- جدول ۳۵-۴: نتایج آزمون همگنی پژوهش های رابطه ای مربوط به راهبردهای یادگیری و پیشرفت تحصیلی دختران..... ۱۴۷
- جدول ۳۶-۴: اندازه اثر پژوهش های رابطه ای مربوط به راهبردهای یادگیری و پیشرفت تحصیلی پسران..... ۱۴۸
- جدول ۳۷-۴: اندازه های اثر ترکیبی پژوهش های رابطه ای مربوط به راهبردهای یادگیری و پیشرفت تحصیلی پسران قبل از تحلیل حساسیت..... ۱۵۰
- جدول ۳۸-۴: اندازه های اثر ترکیبی پژوهش های رابطه ای مربوط به راهبردهای یادگیری و پیشرفت تحصیلی پسران بعد از تحلیل حساسیت..... ۱۵۲
- جدول ۳۹-۴: نتایج آزمون همگنی پژوهش های رابطه ای مربوط به راهبردهای یادگیری و پیشرفت تحصیلی پسران..... ۱۵۲
- جدول ۴۰-۴: اندازه اثر پژوهش های رابطه ای و آزمایشی مربوط به راهبردهای یادگیری و درک مطلب..... ۱۵۳
- جدول ۴۱-۴: اندازه های اثر ترکیبی پژوهش های رابطه ای و آزمایشی مربوط به راهبردهای یادگیری و درک مطلب قبل از تحلیل حساسیت..... ۱۵۴

- جدول ۴-۴۲: اندازه های اثر ترکیبی پژوهش های رابطه ای و آزمایشی مربوط به راهبردهای یادگیری و درک مطلب بعد از تحلیل حساسیت..... ۱۵۶
- جدول ۴-۴۳: نتایج آزمون همگنی پژوهش های رابطه ای و آزمایشی مربوط به راهبردهای یادگیری و درک مطلب..... ۱۵۶
- جدول ۴-۴۴: اندازه اثر پژوهش های رابطه ای و آزمایشی مربوط به راهبردهای یادگیری و درک و عملکرد زبان انگلیسی..... ۱۵۷
- جدول ۴-۴۵: اندازه های اثر ترکیبی پژوهش های رابطه ای مربوط به راهبردهای یادگیری و عملکرد زبان انگلیسی قبل از تحلیل حساسیت..... ۱۵۸
- جدول ۴-۴۶: اندازه های اثر ترکیبی پژوهش های رابطه ای مربوط به راهبردهای یادگیری و عملکرد زبان انگلیسی بعد از تحلیل حساسیت..... ۱۶۰
- جدول ۴-۴۷: نتایج آزمون همگنی پژوهش های رابطه ای مربوط به راهبردهای یادگیری و عملکرد زبان انگلیسی..... ۱۶۰
- جدول ۴-۴۸: اندازه اثر پژوهش های رابطه ای و آزمایشی مربوط به راهبردهای یادگیری و عملکرد حل مساله ریاضی ۱۶۱
- جدول ۴-۴۹: اندازه های اثر ترکیبی پژوهش های رابطه ای و آزمایشی مربوط به راهبردهای یادگیری و عملکرد حل مساله ریاضی قبل از تحلیل حساسیت..... ۱۶۳
- جدول ۴-۵۰: اندازه های اثر ترکیبی پژوهش های رابطه ای و آزمایشی مربوط به راهبردهای یادگیری و عملکرد حل مساله ریاضی بعد از تحلیل حساسیت..... ۱۶۵
- جدول ۴-۵۱: نتایج آزمون همگنی پژوهشهای رابطه ای و آزمایشی مربوط به راهبردهای یادگیری و عملکرد حل مساله ریاضی..... ۱۶۵
- جدول ۴-۵۲: اندازه اثر پژوهش های مربوط به تاثیر آموزش راهبردهای یادگیری بر میزان استفاده از راهبردهای یادگیری..... ۱۶۶
- جدول ۴-۵۳: اندازه های اثر ترکیبی پژوهش های مربوط به تاثیر آموزش راهبردهای یادگیری بر میزان استفاده از راهبردهای یادگیری قبل از تحلیل حساسیت..... ۱۶۷
- جدول ۴-۵۴: اندازه های اثر ترکیبی پژوهش های مربوط به تاثیر آموزش راهبردهای یادگیری بر میزان استفاده از راهبردهای یادگیری بعد از تحلیل حساسیت..... ۱۶۹
- جدول ۴-۵۵: نتایج آزمون همگنی پژوهش های مربوط به تاثیر آموزش راهبردهای یادگیری بر میزان استفاده از راهبردهای یادگیری..... ۱۶۹
- جدول ۴-۵۶: اندازه اثر ترکیبی چهار گروه از تحقیقات..... ۱۷۰
- جدول ۴-۵۷: نتایج آزمون ولچ جهت بررسی تفاوت در اندازه های اثر چهار گروه از تحقیقات..... ۱۷۱
- جدول ۴-۵۸: نتایج آزمون تعقیبی Dunnett C..... ۱۷۱
- جدول ۴-۵۹: اندازه اثر ترکیبی چهار گروه از تحقیقات..... ۱۷۲

- جدول ۶۰-۴: نتایج تحلیل واریانس یک راهه جهت بررسی تفاوت در اندازه های اثر چهار گروه از تحقیقات.....۱۷۳
- جدول ۶۱-۴: نتایج آزمون تعقیبی LSD.....۱۷۳
- جدول ۶۲-۴: اندازه اثر ترکیبی چهار گروه از تحقیقات.....۱۷۵
- جدول ۶۳-۴: نتایج تحلیل واریانس یک راهه جهت بررسی تفاوت در اندازه های اثر چهار گروه از تحقیقات.....۱۷۵
- جدول ۶۴-۴: نتایج آزمون تعقیبی LSD.....۱۷۶

فهرست شکل ها

- شکل ۱-۲: عوامل تعیین کننده های خود تنظیمی بر یادگیری از دیدگاه شناختی - اجتماعی.....۳۹
- شکل ۲-۲: مدل خود تنظیمی کارور و شیر.....۴۳
- شکل ۳-۲: مدل خود تنظیمی در یادگیری (باتلر و وین، ۱۹۹۵).....۴۵
- شکل ۴-۲: مدل دورانی یادگیری خودگردان.....۴۶
- شکل ۱-۴: نمودار دایره ای فراوانی پژوهش های اولیه به تفکیک نوع اثر.....۱۱۰
- شکل ۲-۴: نمودار دایره ای فراوانی پژوهش های اولیه به تفکیک نوع روش تحقیق.....۱۱۱
- شکل ۳-۴: نمودار میله ای مربوط به فراوانی پژوهش های اولیه به تفکیک حجم نمونه.....۱۱۶
- شکل ۴-۴: نمودار کیفی تورش انتشار پژوهش های رابطه ای مربوط به راهبردهای شناختی و پیشرفت تحصیلی قبل از تحلیل حساسیت.....۱۲۰
- شکل ۵-۴: نمودار کیفی تورش انتشار پژوهش های رابطه ای مربوط به راهبردهای شناختی و پیشرفت تحصیلی بعد از تحلیل حساسیت.....۱۲۰
- شکل ۶-۴: نمودار کیفی تورش انتشار پژوهش های رابطه ای مربوط به راهبردهای فراشناختی و پیشرفت تحصیلی قبل از تحلیل حساسیت.....۱۲۶
- شکل ۷-۴: نمودار کیفی تورش انتشار پژوهش های رابطه ای مربوط به راهبردهای فراشناختی و پیشرفت تحصیلی بعد از تحلیل حساسیت.....۱۲۶
- شکل ۸-۴: نمودار کیفی تورش انتشار پژوهش های آزمایشی مربوط به راهبردهای شناختی و پیشرفت تحصیلی قبل از تحلیل حساسیت.....۱۳۰
- شکل ۹-۴: نمودار کیفی تورش انتشار پژوهش های آزمایشی مربوط به راهبردهای شناختی و پیشرفت تحصیلی بعد از تحلیل حساسیت.....۱۳۰

شکل ۱۰-۴: نمودار کیفی تورش انتشار پژوهش های آزمایشی مربوط به راهبردهای فراشناختی و پیشرفت تحصیلی قبل از تحلیل حساسیت.....	۱۳۴
شکل ۱۱-۴: نمودار کیفی تورش انتشار پژوهش های آزمایشی مربوط به راهبردهای فراشناختی و پیشرفت تحصیلی بعد از تحلیل حساسیت.....	۱۳۴
شکل ۱۲-۴: نمودار کیفی تورش انتشار پژوهش های آزمایشی مربوط به راهبردهای یادگیری و پیشرفت تحصیلی دختران قبل از تحلیل حساسیت.....	۱۳۸
شکل ۱۳-۴: نمودار کیفی تورش انتشار پژوهش های آزمایشی مربوط به راهبردهای یادگیری و پیشرفت تحصیلی دختران بعد از تحلیل حساسیت.....	۱۳۸
شکل ۱۴-۴: نمودار کیفی تورش انتشار پژوهش های آزمایشی مربوط به راهبردهای یادگیری و پیشرفت تحصیلی پسران قبل از تحلیل حساسیت.....	۱۴۲
شکل ۱۵-۴: نمودار کیفی تورش انتشار پژوهش های آزمایشی مربوط به راهبردهای یادگیری و پیشرفت تحصیلی پسران بعد از تحلیل حساسیت.....	۱۴۲
شکل ۱۶-۴: نمودار کیفی تورش انتشار پژوهش های رابطه ای مربوط به راهبردهای یادگیری و پیشرفت تحصیلی دختران قبل از تحلیل حساسیت.....	۱۴۶
شکل ۱۷-۴: نمودار کیفی تورش انتشار پژوهش های رابطه ای مربوط به راهبردهای یادگیری و پیشرفت تحصیلی دختران بعد از تحلیل حساسیت.....	۱۴۶
شکل ۱۸-۴: نمودار کیفی تورش انتشار پژوهش های رابطه ای مربوط به راهبردهای یادگیری و پیشرفت تحصیلی پسران قبل از تحلیل حساسیت.....	۱۵۱
شکل ۱۹-۴: نمودار کیفی تورش انتشار پژوهش های رابطه ای مربوط به راهبردهای یادگیری و پیشرفت تحصیلی پسران بعد از تحلیل حساسیت.....	۱۵۱
شکل ۲۰-۴: نمودار کیفی تورش انتشار پژوهش های رابطه ای و آزمایشی مربوط به راهبردهای یادگیری و درک مطلب قبل از تحلیل حساسیت.....	۱۵۵
شکل ۲۱-۴: نمودار کیفی تورش انتشار پژوهش های رابطه ای و آزمایشی مربوط به راهبردهای یادگیری و درک مطلب بعد از تحلیل حساسیت.....	۱۵۵
شکل ۲۲-۴: نمودار کیفی تورش انتشار پژوهش های رابطه ای مربوط به راهبردهای یادگیری و عملکرد زبان انگلیسی قبل از تحلیل حساسیت.....	۱۵۹
شکل ۲۳-۴: نمودار کیفی تورش انتشار پژوهش های رابطه ای مربوط به راهبردهای یادگیری و عملکرد زبان انگلیسی بعد از تحلیل حساسیت.....	۱۵۹

شکل ۲۴-۴: نمودار کیفی تورش انتشار پژوهش های رابطه ای و آزمایشی مربوط به راهبردهای یادگیری و عملکرد حل مساله ریاضی قبل از تحلیل حساسیت. ۱۶۴

شکل ۲۵-۴: نمودار کیفی تورش انتشار پژوهش های رابطه ای و آزمایشی مربوط به راهبردهای یادگیری و عملکرد حل مساله ریاضی بعد از تحلیل حساسیت. ۱۶۴

شکل ۲۶-۴: نمودار کیفی تورش انتشار پژوهش های مربوط به تاثیر آموزش راهبردهای یادگیری بر میزان استفاده از راهبردهای یادگیری قبل از تحلیل حساسیت. ۱۶۸

شکل ۲۷-۴: نمودار کیفی تورش انتشار پژوهش های مربوط به تاثیر آموزش راهبردهای یادگیری بر میزان استفاده از راهبردهای یادگیری بعد از تحلیل حساسیت. ۱۶۸

فصل اول

کلیات پژوهش

مقدمه

نظام آموزش و پرورش یکی از نهادهای مهم اجتماعی است که در سطوح مختلف در عرصه جامعه مسئولیت تعلیم و تربیت همه جانبه افراد را بر عهده دارد. آموزش و پرورش به شکوفایی استعدادها و افزایش توانایی ها و قابلیت های فرد کمک می کند و از طرف دیگر در خدمت نظام اجتماعی در می آید و از طریق انتقال و گاه تغییر ارزش ها و هنجارهای اجتماعی، جامعه پذیری نسل آینده را ممکن می سازد. بنابراین نظام آموزش و پرورش مبنای اساسی هر پیشرفتی محسوب می شود. چرا که نگاهی گذرا به عوامل موثر در نضج و ترقی کشورهای پیشرفته روشن می سازد که، این کشورها از آموزش و پرورش توانمند و کارآمدی برخوردار بوده اند و بهبود و اصلاح نظام آموزشی را در اولویت برنامه های توسعه خویش قرار داده اند. اما قابل توجه است که در این راستا عوامل بسیاری دست به دست هم می دهند تا زمینه پیشرفت و توسعه را از طریق نظام های آموزشی مهیا سازند. یکی از عواملی که پیشرفت نظام آموزشی در گرو آن است پیشرفت تحصیلی فراگیران می باشد.

پیشرفت تحصیلی دانش آموزان یکی از شاخص های مهم در کیفیت و ارزشیابی آموزشی است و تمام کوشش های نظام آموزشی، جامه عمل پوشاندن به این مهم، می باشد. پیشرفت تحصیلی به جلوه ای از وضعیت تحصیلی فراگیر اشاره دارد که این جلوه ممکن است نشان دهنده نمره یک دوره، میانگین نمرات برای مجموعه ای از دوره ها در یک درس یا میانگین نمرات دوره های مختلف باشد (لاوین، به نقل از قائد رحمتی، ۱۳۸۹). بدون شک شناخت عوامل موثر بر پیشرفت تحصیلی فراگیران می تواند کارگزاران تعلیم و تربیت را در کمک به فراگیران برای رسیدن به اهداف نهایی آموزش و پرورش یاری رساند و در این راستا تکیه بر مواردی از قبیل راهبردهای یادگیری که در کنترل فرد می باشند، در مقابل تاکید بیشتر بر متغیرهایی چون هوش و وضعیت اقتصادی- اجتماعی که فرد بر آنها کنترلی ندارد در

فرایند بهبود کیفی یادگیری نقش مهمی دارد. استفاده از انواع راهبردها در یادگیری، دانش آموزان را قادر می سازد که خود شخصا^۱، به رفتار و محیط شان نظم دهند(زیمرن و پونس^۱، ۱۹۹۰). استفاده از راهبردهای یادگیری در محیط های آموزشی بر عملکرد دانش آموزان تاثیر می گذارد.

راهبردهای یادگیری یک فرایند سیستماتیک بوده که به وسیله یادگیرندگان مورد استفاده قرار می گیرد و باعث درک عمیق و وسیع از مطالب خوانده شده می شود و شامل به کار گیری بعضی رفتارها و افکار و عملکردها در طول یادگیری با هدف کسب اطلاعات بیشتر و ذخیره سازی دانش های جدید در حافظه و ارتقای مهارت ها می باشد(کرکت، پارلا و هین، ۲۰۰۶). راهبردهای یادگیری، فرایندهایی هستند که به افراد کمک می کنند تا بیاموزند چگونه یاد بگیرند و چگونه مسائل مربوط به یادگیری خویش را پیش برند و چگونه یادگیری خویش را عمیق و موثر سازند. زیمرن^۲ (۱۹۸۶) یکی از نظریه پردازان نظریه شناختی اجتماعی، راهبردهای یادگیری را نوعی یادگیری تعریف کرد که در آن یادگیرندگان به جای آنکه برای کسب دانش و مهارت بر معلمان، والدین و یا دیگر متولیان آموزش تکیه کنند، شخصا^۳ کوشش های خود را شروع و هدایت می کنند. طبق الگوی زیمرن(۱۹۸۶) کاربرد راهبردهای مختلف یادگیری باعث می شود که دانش آموزان بر چگونگی مطالعه درس خود اثر گذاشته و عملکرد خود را تسهیل کنند. سیف(۱۳۸۶) راهبردهای یادگیری و مطالعه را با دو اصطلاح راهبردهای شناختی^۳ و فراشناختی^۴ معرفی کرده است. راهبردهای شناختی به هر گونه رفتار، اندیشه و یا عمل گفته می شود که یادگیرنده ضمن یادگیری، مورد استفاده قرار می دهد و هدف آن کمک به فراگیری، سازماندهی و ذخیره سازی دانش ها و مهارت ها و نیز سهولت بهره برداری از آنها در آینده است(وین اشتاین و همکاران، ۲۰۱۰). راهبردهای شناختی اقدام هایی هستند که فرد به کمک آنها اطلاعات تازه را برای پیوند دادن و ترکیب کردن با اطلاعات قبلا^۵ آموخته شده و ذخیره سازی آنها در حافظه درازمدت آماده می کند. همچنین راهبردهای فراشناختی تدبیرهایی برای نظارت بر راهبردهای شناختی و کنترل و هدایت آنها هستند. دانش آموزان از راهبردهای شناختی برای به خاطر سپاری و فهم مطالب و از راهبردهای فراشناختی برای برنامه ریزی، نظارت و تغییر شناخت استفاده می کنند(پنتریچ و دیگروت^۵،

¹- Zimmerman & Pouns

² - Zimmerman

³ -Cognitive strategies

⁴ -Metacognitive strategies

⁵-Pintrich & DeGroot